Код та назва дисципліни українською мовою / Код та назва дисципліни англійською мовою	**2-А4.03-3-4 Українське питання в національній політиці Російської імперії та СРСР / 2-А4.03-3-4 The Ukrainian Question in the National Policy of the Russian Empire and the USSR**
Рекомендується для галузі знань *(спеціальності, освітньої програми)*	Всіх галузей знань
Кафедра	Спеціальних галузей історичного знання та дидактики історії
П.І.П. НПП *(за можливості)*	Сніда Євгеній Олегович
Рівень ВО	Другий (магістерський)
Курс, семестр *(на якому буде викладатись)*	1-2 курси
Мова викладання	Українська
Пререквізити *(передумови вивчення дисципліни)*	Без обмежень
Чому це цікаво/треба вивчати	Чому це цікаво? Бо історія — це не лише дати й підручники, а й справжній детектив про те, як «українське питання» впливало на політику імперій. Цей курс допоможе зрозуміти витоки багатьох сучасних процесів і навчить дивитися на історію критично, а не через чужі окуляри.
Перелік тем з дисципліни	1. Українське питання як історична та політична проблема: поняття, джерела та історіографія. 2. Формування національної політики Російської імперії щодо українських земель у XVIII – першій половині XIX ст. 3. Український національний рух і реакція російського самодержавства у другій половині XIX ст. 4. Валуєвський циркуляр та Емський указ: обмеження української мови й культури. 5. Українське питання в суспільно-політичному житті Російської імперії на початку XX ст. 6. Українська революція 1917–1921 рр. та ставлення більшовиків до української державності. 7. Політика коренізації та українізації у 1920-х роках. 8. Згортання українізації та утвердження сталінської моделі національної політики. 9. Голодомор 1932–1933 рр. та репресії проти української інтелігенції. 10. Українське питання в роки Другої світової війни. 11. Радянська політика щодо західноукраїнських земель у 1939–1950-х роках. 12. Русифікація та особливості національної політики СРСР у 1950–1980-х роках. 13. Український дисидентський рух і боротьба за національно-культурні права. 14. Перебудова, криза радянської національної політики та відновлення незалежності України. 15. Історична пам’ять про національну політику 16. Російської імперії та СРСР у сучасній Україні.
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями	Набуті знання та вміння дозволять критично аналізувати історичні процеси та національну політику Російської імперії й

(компетентності)	СРСР, працювати з історичними джерелами, розпізнавати історичні міфи та пропагандистські наративи, аргументовано відстоювати власну позицію в суспільних дискусіях. Отримані компетентності можуть бути використані у професійній діяльності істориків, викладачів, журналістів, працівників сфери культури, державного управління та громадянської освіти, а також для глибшого розуміння сучасних українсько-російських відносин і процесів формування національної ідентичності.
Очікувані результати навчання	здобувачі освіти знатимуть основні етапи та особливості національної політики Російської імперії та СРСР щодо України, умітимуть аналізувати історичні джерела й інтерпретації, критично оцінювати історичні наративи та застосовувати отримані знання для розуміння сучасних суспільно-політичних процесів.
Інформаційне забезпечення	1. Даниленко В. Україна 1985 – 1991 рр.: остання глава радянської історії. Київ: Інститут історії України НАН України. 2018. 278 с. 2. Нікілєв О. Історичні корені та передумови російсько-української війни: ментальний вимір. Науково-теоретичний альманах Грані. 2023. № 26(5). С. 110–117. DOI: https://doi.org/10.15421/1723109 3. Російсько-українська війна: повернення історії / Сергій Плохій; пер. з англ. М. Ларченка. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2023. 400 с. 4. Сніда Є. О. Навчально-методичний посібник до вивчення дисципліни «Національна політика в Російській імперії та СРСР». Дніпро: Ліра, 2024. 54 с. 5. Чупрінова Н.Ю. та ін. Політика російської імперії та СРСР щодо України як передумова війни XXI століття. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки.* Том 36 (75) № 3. 2025. URL: https://www.hist.vernadskyjournals.in.ua/journals/2025/3_2025/29.pdf
Види навчальних занять *(лекції, практичні, семінарські, лабораторні заняття тощо)*	Лекції, семінарські заняття
Вид семестрового контролю	Диф. залік
Максимальна кількість здобувачів	Без обмежень

Декан історичного факультету Дмитро АРХІРЕЙСЬКИЙ